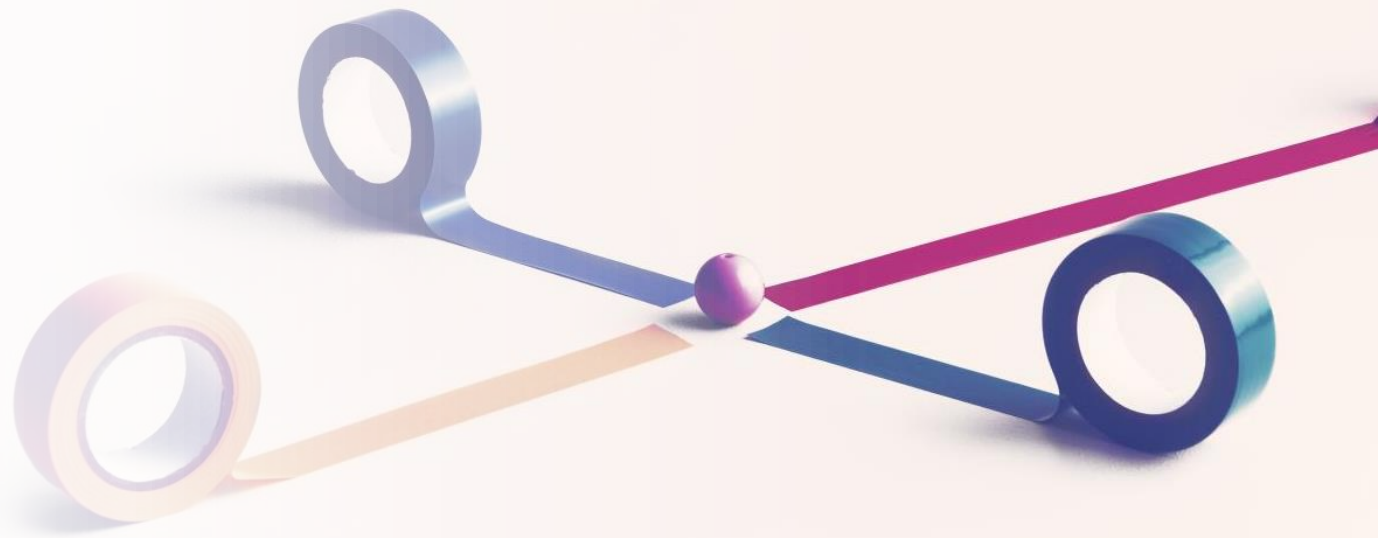

Відновне правосуддя: що потрібно знати адвокату

Тетяна Водоп'ян

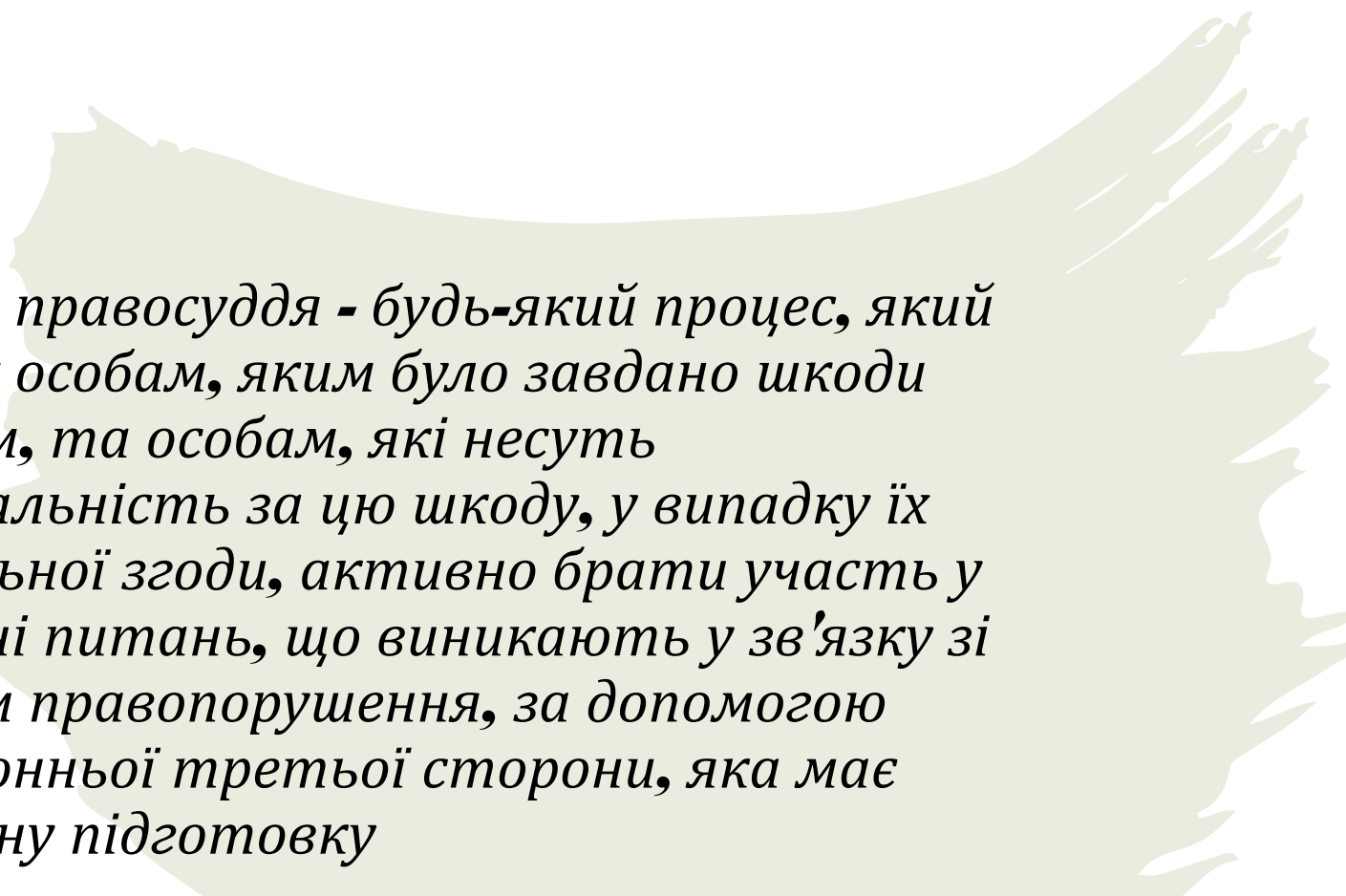
адвокат, к.ю.н., медіатор

ВІДНОВНИЙ ПРОЦЕС «будь-який процес, у якому потерпілий та правопорушник та будь-які інші особи чи члени громади, що зазнали впливу від вчиненого правопорушення, разом беруть участь у вирішенні його наслідків в основному за допомогою посередника

Резолюція Економічної і Соціальної Ради ООН від **24.07.2002** р. «Основні принципи застосування програм відновного правосуддя в кримінальних справах»

Відновне правосуддя - будь-який процес, який дозволяє особам, яким було завдано шкоди злочином, та особам, які несуть відповідальність за цю шкоду, у випадку їх добровільної згоди, активно брати участь у вирішенні питань, що виникають у зв'язку зі скоєнням правопорушення, за допомогою безсторонньої третьої сторони, яка має спеціальну підготовку

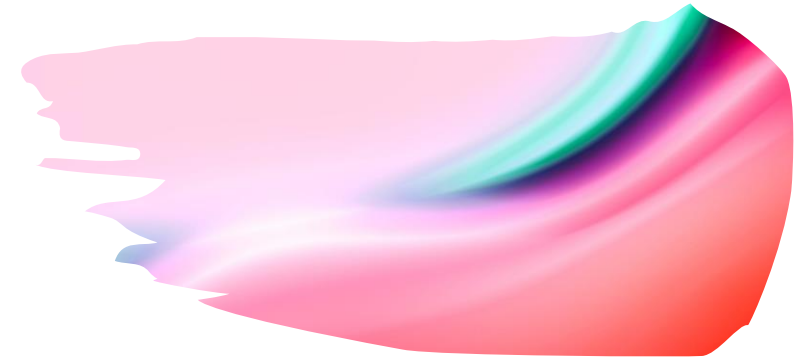
**РЕКОМЕНДАЦІЯ СМ/РЕС(2018)8 КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ
ДЕРЖАВАМ-ЧЛЕНАМ ЩОДО ВІДНОВНОГО ПРАВОСУДДЯ У
КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ**

РЕКОМЕНДАЦІЯ N R (99) 19 КОМІТЕТУ МІНІСТРІВ РАДИ ЄВРОПИ ДЕРЖАВАМ - ЧЛЕНАМ РАДИ, ЯКІ ЗАЦІКАВЛЕНІ В ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДІАЦІЇ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ

8. Мають бути дотримані певні застереження; сторони повинні мати право на правову допомогу та, у разі необхідності, на тлумачення, роз'яснення. Підлітки повинні мати право на допомогу батьків.

10. Перш ніж дати згоду на зустріч, сторони мають бути поінформовані про свої права, особливості процесу медіації та про можливі наслідки прийнятого рішення.

- пріоритетність надання підтримки та забезпечення зцілення жертви/потерпілого
- правопорушники несуть відповідальність за їхні дії (усвідомлення наслідків власної поведінки та активних дій з боку правопорушника, спрямованих на виправлення завданої шкоди)
- активна участь у розв'язанні ситуації всіх осіб, на яких вплинула подія злочину
- громада сприяє реінтеграції жертви та правопорушника
- запобігання повторного вчинення злочину у майбутньому
- добровільність участі у відновному процесі всіх зацікавлених сторін

ВІДНОВНЕ ПРАВОСУДДЯ

Хто постраждав?
Які потреби сторін?
Чия це відповідальність?

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОСУДДЯ

Яка стаття закону порушена?
Хто винен?
На яке покарання він (вона) заслуговує?

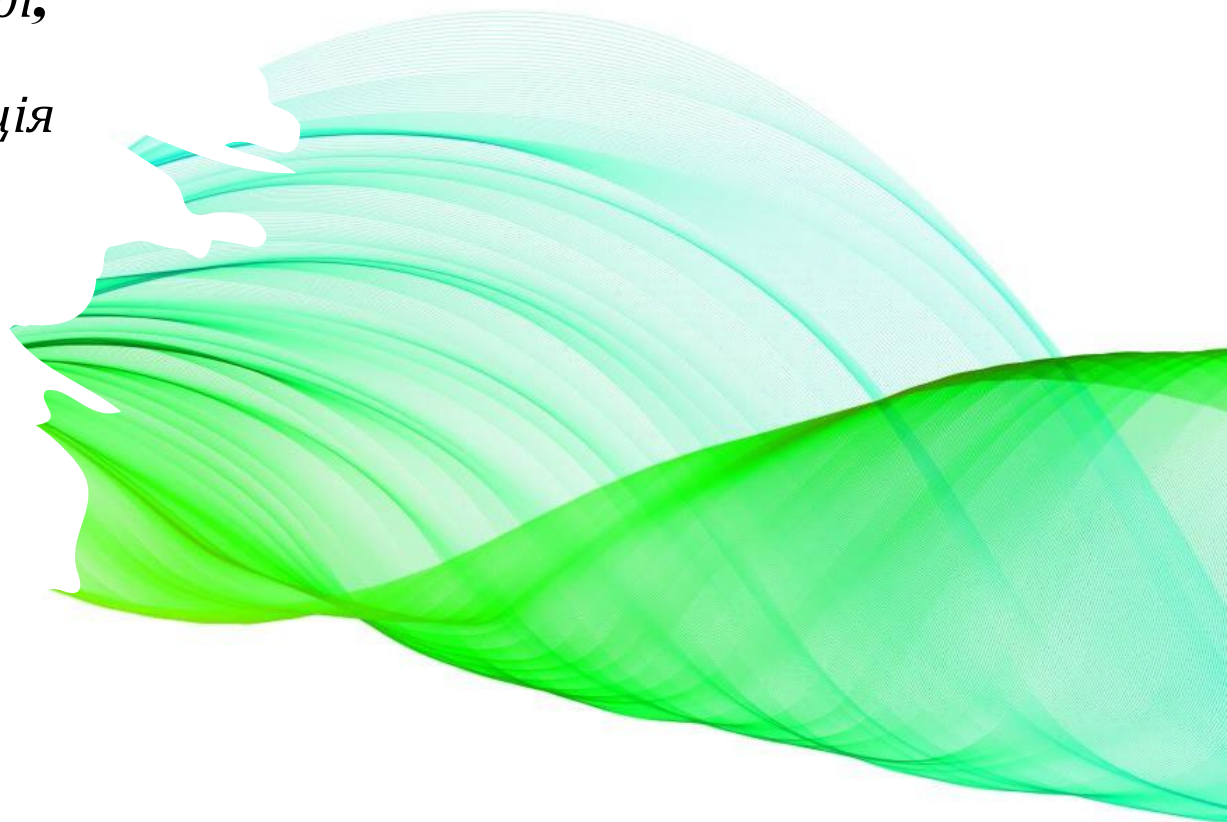
Форми відновного правосуддя

- * Медіація між потерпілими та правопорушниками*
- * Конференції*
- * Кола правосуддя*

СІМЕЙНІ КОНФЕРЕНЦІЇ використовуються тоді, коли в кримінальному конфлікті задіяні неповнолітні. На відміну від медіації, організація сімейних конференцій передбачає залучення до групового обговорення і членів родини, і представників правоохоронних та соціальних служб. мета

1) скласти план компенсування заподіяної моральної та матеріальної шкоди;

2) прийняти рішення стосовно того, у який спосіб буде відбуватися корекція поведінки неповнолітньої особи, яка вчинила правопорушення (громадські роботи, участь у реабілітаційних програмах тощо).

КОЛА ПРАВОСУДДЯ

використовують ще ширше групове обговорення, коли до двох сторін кримінального конфлікту залучаються їхні рідні, друзі та інші члени громади. Під час проведення кіл правосуддя справедливість забезпечується шляхом надання всім присутнім рівних можливостей для обговорення та прийняття рішення

*Наказ Міністерства юстиції України та Генеральної прокуратури України від **21.01.2019** р. № **172/5/10***

«Про реалізацію пілотного проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину»

*Пілотний проект «Програма
відновлення для неповнолітніх, які є
підозрюваними у вчиненні злочину»
на базі системи надання
безоплатної правової допомоги*

медіація - добровільна, позасудова процедура, під час якої неповнолітній, який є підозрюваним у вчиненні злочину, та потерпілий за допомогою посередника намагаються врегулювати конфлікт шляхом укладення угоди про застосування Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину

посередник - адвокат, включений до Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу, який пройшов навчання з реалізації Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину

УЧАСНИКИ:

- ✓ ПРОКУРОР
- ✓ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ
- ✓ ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ЦЕНТР ПРОБАЦІЇ»
- ✓ ПОСЕРЕДНИК
- ✓ НЕПОВНОЛІТНІЙ
- ✓ ЗАКОННІ ПРЕДСТАВНИКИ НЕПОВНОЛІТНЬОГО
- ✓ ПОТЕРПІЛИЙ
- ✓ ЗАКОННИЙ ПРЕДСТАВНИК ПОТЕРПІЛОГО

УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРАМИ:

- НАЯВНОСТІ ПОТЕРПІЛОЇ СТОРОНИ - ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ, ЯКІЙ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ЗАВДАНО МОРАЛЬНОЇ, ФІЗИЧНОЇ АБО МАЙНОВОЇ ШКОДИ, А ТАКОЖ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ, ЯКІЙ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ЗАВДАНО МАЙНОВОЇ ШКОДИ;
- ВЧИНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІМ ВПЕРШЕ ЗЛОЧИНУ НЕВЕЛИКОЇ АБО СЕРЕДНЬОЇ ТЯЖКОСТІ;
- ВИЗНАННЯ НЕПОВНОЛІТНІМ ФАКТУ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ;
- ЗГОДИ НЕПОВНОЛІТНЬОГО І ПОТЕРПІЛОГО НА УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ.

ПРОКУРОР:

- ІНФОРМУЄ ПРО МОЖЛИВІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ
- РОЗ'ЯСНЮЄ, ЩО РЕЗУЛЬТАТИ УЧАСТІ У ПРОГРАМІ ВРАХОВУВАТИМУТЬСЯ ПІД ЧАС ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО НАЯВНІСТЬ ПІДСТАВ ДЛЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АБО ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ
- ПРОПОНУЄ ЇМ ЗАПОВНИТИ ЗАЯВУ ПРО УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ ВІДНОВЛЕННЯ ДЛЯ НЕПОВНОЛІТНІХ, ЯКІ Є ПІДОЗРЮВАНИМИ У ВЧИНЕННІ ЗЛОЧИНУ, ТА ЗГОДУ НА ОБРОБКУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ
- ПЕРЕДАЄ ЇЇ ТА ІНФОРМАЦІЮ ЩОДО ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ДАТИ ЗАКІНЧЕННЯ СТРОКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ДО РЕГІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ

У РАЗІ НАДХОДЖЕННЯ ВІД РЕГІОНАЛЬНОГО ЦЕНТРУ ІНФОРМАЦІЇ
ЩОДО РЕЗУЛЬТАТІВ УЧАСТІ НЕПОВНОЛІТНЬОГО У ПРОГРАМІ:

ДО ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ - ДОЛУЧАЄ ЇЇ ДО
КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ;

ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ - РОЗ'ЯСНЮЄ
НЕПОВНОЛІТНЬОМУ, ЯКИЙ БРАВ УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ, ТА ЙОГО
ПРЕДСТАВНИКУ ПРАВО НАДАВАТИ ЇЇ САМОСТІЙНО У ВІДПОВІДНОМУ
СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ;

ПОВІДОМЛЯЄ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПРО РІШЕННЯ У
КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

НАДАЄ КОПІЮ СУДОВОГО РІШЕННЯ І ГРУНТОВНУ ІНФОРМАЦІЮ ПРО
ПЕРЕБІГ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ
ДО УПРАВЛІННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ ТА ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ
ОФІСУ ГЕНЕРАЛЬНОГО ПРОКУРОРА

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР

- ПРИЙМАЄ РІШЕННЯ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ПРОГРАМИ
- ВИДАЄ ВІДПОВІДНЕ ДОРУЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ МЕДІАЦІЇ ПОСЕРЕДНИКУ
- ОРГАНІЗОВУЄ ПРОВЕДЕННЯ ЗУСТРІЧІ МІЖ СТОРОНАМИ ТА ПОСЕРЕДНИКОМ
- ПІСЛЯ ВИКОНАННЯ УГОДИ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ГОТУЄ ІНФОРМАЦІЮ ЩОДО РЕЗУЛЬТАТІВ УЧАСТІ НЕПОВНОЛІТНЬОГО У ПРОГРАМІ ВІДНОВЛЕННЯ ТА НАДСИЛАЄ ЇЇ ПРОКУРОРУ

ПОСЕРЕДНИК

ЗУСТРІЧІ ЗІ СТОРОНАМИ (РОЗ'ЯСНЮЄ ЇМ ПРОЦЕДУРУ ПРОГРАМИ, ЇЇ НАСЛІДКИ)

НАДАЄ МОЖЛИВІСТЬ СТОРОНАМ ДІЙТИ ЗГОДИ ЩОДО УМОВ УГОДИ

НАДАЄ ЇМ ПРИМІРНУ ФОРМУ УГОДИ ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ І ВИЗНАЧЕННЯ ДАТИ НАСТУПНОЇ ЗУСТРІЧІ ДЛЯ ЇЇ УКЛАДЕННЯ

У РАЗІ НЕМОЖЛИВОСТІ ЧИ ВІДМОВИ СТОРІН ВІД УКЛАДЕННЯ УГОДИ ІНФОРМУЄ ПРО ЦЕ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР

[HTTPS://RJ.ORG.UA/](https://rj.org.ua/)